

Luisteren is een ambacht

Roos van Rijen is al ruim drie jaar de enthousiaste en doortastende trekker van het project Groenmarkt Centrum voor Levensvragen en Ouder Worden in Haarlem. We hadden een interview met haar over hoe dit project begon, wat haar voldoening schenkt en de toekomst.

Hoe het begon

‘Ik was al lid van PRIL toen ik nog ouderenpastor was in Haarlem, bij het Seniorenpastoraat. Ik had me aangesloten bij PRIL omdat ik behoefte had aan collega’s. Bij een bijeenkomst in Utrecht maakte ik kennis met andere initiatieven op het gebied van levensvragen en ouderen. Ik vond het boeiend en interessant.

Toen mijn pensioen in zicht kwam, besloot ik dat ik in Haarlem iets wilde opzetten op het gebied van levensvragen, voor ouderen, of ze nu niet of wel kerkelijk betrokken zijn. Mijn grote voorbeeld was het COL (nu COiL, Centrum voor Ontmoeting in Levensvragen) in Nijmegen. Wij waren al gewend te werken met vrijwilligers en een aantal van hen is meegegaan naar het nieuwe project. We hebben de Groenmarktparochie gevraagd of ze onderdak konden geven, subsidie aangevraagd bij een plaatselijke stichting en we konden van start: Groenmarkt Centrum voor Levensvragen en Ouder Worden was een feit op 1 januari 2011.

We zijn toen speciaal buiten de kerken gaan werven, binnen de kerken had je immers al bezoekersgroepen. Ook nieuwe vrijwilligers, gesprekspartners noemen wij ze, werven we buiten de kerken. We zijn er voor alle levensbeschouwingen. We laten iedereen in zijn of haar waarde; dat doen we door als werkmethode de presentietheorie van Baart te gebruiken. En dat geldt niet alleen voor hoe vrijwilligers met de doelgroep omgaan, maar ook hoe wij met vrijwilligers omgaan. In de training laten we hen ervaren hoe het is als er echt naar je geluisterd wordt. Vrijwilligers die zich aanmelden en waarvan na de training blijkt dat zij niet geschikt zijn als gesprekspartner worden gewezen op mogelijk ander vrijwilligerswerk.’

Voldoening

‘Doordat we werken met vrijwilligers, is de drempel voor ouderen lager dan bij een professioneel traject. Onze vrijwilligers kunnen de tijd nemen om verhalen van mensen uit te luisteren. Het gaat bij ons om de ontmoeting en niet om een behandeling. Vrijwilligers en professionals die al bij mensen thuis komen of reeds langer contact met hen hebben zoals medewerkers van thuishulporganisaties, verpleegkundigen, assistenten van huisartspraktijken, fysiotherapeuten of ouderenadviseurs en die dan merken dat mensen tabben, stellen hen voor eens te praten met iemand van ons project. Eerst vinden de ouderen dat vaak gek, maar daarna zijn zij blij met de gesprekken met onze gesprekspartners. Als coördinator houdt ik een intakegesprek en koppel dan de oudere aan een vrijwilliger. Ik haal er veel voldoening uit als een match tussen een oudere en de gesprekspartner blijkt te slagen. En het is mooi om te zien hoe het nu twee kanten opwerkt: we helpen ouderen met zingevingsproblematiek en bieden de gesprekspartners een zinvolle bezigheid.’

De toekomst

‘Mijn plan was aanvankelijk om dit Centrum op te zetten en dan over te dragen aan de diaconale werker van de Groenmarktparochie. Eigenlijk had ik na mijn pensionering al drie maanden pauze willen nemen, maar ik was bang dat in die drie maanden veel contacten verloren zouden gaan. Dat gebeurt zo snel... en dat zou zonde zijn van mijn uitgebreide netwerk in Kennemerland. Ik ben dus meteen doorgeshaald. Dat is nu drie en een half jaar geleden. Het wachten was op een diaconale werker die na twee jaar de coördinatie van het Centrum voor Levensvragen en Ouder worden over zou nemen. Steeds dacht ik: ‘Nog even doorgaan...’ Maar toen was de subsidie op.

Drie jaar na de oprichting is duidelijk geworden dat het Bisdom Haarlem geen toestemming geeft om een diaconale werker aan te stellen. Dus toen ben ik op zoek gegaan naar een andere oplossing, die we gevonden denken te hebben in aansluiting bij een grote organisatie voor maatschappelijke dienstverlening. Het was nog een hele puzzel hoe zo’n organisatie met vrijwilligers kan werken, maar we hebben een constructie gevonden. En we verwachten medio augustus de subsidie voor de implementatie. De opzet is dat ze mij twee jaar als coördinator van het project in dienst nemen voor een goede overdracht, want ik wil het echt zorgvuldig overdragen. Ik wil het netjes afbouwen voor de doelgroep, de vrijwilligers en ook voor mezelf.’

